

Vår saksbehandler:
Anne Bang Lyngdal

Vår dato:
22.06.2015

Deres dato:
27.03.2015

Telefon:

Vår referanse:
15/01017-2

Deres referanse:
10/6077

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Svar på høring - endring i gradsforskriften - master i rettsvitenskap

I Innledning og bakgrunn

Det vises til brev av 27. mars 2015 fra Kunnskapsdepartementet «Høring om endring av gradsforskriften- master i rettsvitenskap», med høringsfrist 26. juni 2015.

Høgskolene i Buskerud (HiBU) og Vestfold (HiV) fusjonerte 1. januar 2014. Nåværende navn er Høgskolen i Buskerud og Vestfold, (HBV). HBV skal fusjonere med Høgskolen i Telemark den 1. januar 2016. De fusjonerte Høgskolene ønsker å oppnå universitetsstatus. HandelsHøgskolen – fakultet for strategi og ledelse- er, og vil være, lokalisert ved studiested Hønefoss. Nåværende jusstudier vil være en del av nevnte fakultet.

HBV (tidligere HiBu) tilbyr ved campus Ringerike tre studieløp i jus:

- Årsstudium i jus (siden 1994)
- Bachelor i jus og ledelse (siden 2004)
- Bachelor i jus (siden 2011)

Flere juridiske emner inngår som fag i bachelor i økonomi og ledelse (bl.a. rettslære, skatterett, selskapsrett, og pengekravsrett). Emnet «arbeidsrett – virksomhet i endring» er valgfag på master i økonomi og ledelse. Studenter som tar spesialiseringen strategi og ledelse på master i økonomi og ledelse, kan skrive masteroppgaven sin i skjæringspunktet jus og ledelse. Høgskolen tilbyr også fagdidaktikk i rettslære.

HBV har syv heltidsansatte jurister i faglige stillinger. Av disse har 57 % førstekompetanse eller høyere. Høgskolen har videre ansatt to jurister med førstekompetanse i II-stillinger. I tillegg jobber flere jurister deltid, og noen fungerer som timelærere. Fagstaben betjener ca. 300 studenter. Kjønnfordelingen i fagstaben er tilnærmet lik mellom menn og kvinner. Fra 1. januar 2016 ansettes enda en jurist i 100% stilling. Dette er nødvendig for å dekke opp behov på undervisningssiden og for å styrke FOU-aktiviteten.

HØGSKOLEN I BUSKERUD OG VESTFOLD

HBV	Campus Drammen	Campus Kongsberg	Campus Ringerike	Campus Vestfold	www.hbv.no
Pb. 235	Grønland 58	Frogs vei 41	Bredalsveien 14	Raveien 215	Postmottak@hbv.no
3603 Kongsberg	3045 Drammen	3611 Kongsberg	3511 Hønefoss	3184 Borre	Org.nr.
Tlf.: 31 00 80 00	Tlf.: 32 20 64 00	Tlf.: 32 86 95 10	Tlf.: 32 11 71 00	Tlf.: 33 03 10 00	NO 911 770 709 MVA

Søknungen til de tre studietilbudene i jus pr. mai 2015, via Samordna opptak, er 1878 søkere til 100 studieplasser, hvorav 208 stk. er førsteprioritetssøkere.

Poenggrensene for opptak til studietilbudene i jus var per 29. juli 2014:

Høgskolen i Buskerud og Vestfold	SUPP		HOVED	
	ORD	ORDF	ORD	ORDF
HBV 222246 Jus, årsstudium, Ringerike	50.6	41.8	50.6	41.8
HBV 222526 Jus, Ringerike	52.0	45.1	52.0	45.1
HBV 222867 Jus og ledelse, Ringerike	45.3	41.2	46.4	41.5

Uteksaminerte kandidater i 2014 fra bachelor i jus, og bachelor i jus og ledelse, var 60 stk.

Studenter ved HBV som tar bachelor i jus og ledelse kan gå videre ved HBV på:

- Master i økonomi og ledelse, spesialisering i strategi og ledelse

Det samme gjelder for studenter som tar bachelor i jus forutsatt at de avlegger 60 studiepoeng i bestemte fag i økonomi- og ledelse.

Avlegges 60 sp i bestemte øk/ledelse fag etter at studenten har tatt master i strategi og kompetanseledelse vil man også få tittelen Siviløkonom.

- Masterstudiet i rettsvitenskap (300 studiepoeng – 5 år)

Ved de juridiske fakulteter ved Universitet i Oslo (UiO), Universitetet i Bergen (UiB,) og Universitetet i Tromsø (UiT), kan det søkes via Samordna opptak, med karakterer fra videregående, på masterstudiet i rettsvitenskap.

Høgskolen har forhåndsgodkjennelse fra UiO om at årsstudium jus og bachelor i jus ved Høgskolen i Buskerud og Vestfold skal gi fritak for henholdsvis 1. år og 1.-3. år i Masterstudiet i rettsvitenskap. Det må også avlegges eksamener i ex.phil, 10 sp og ex.fac, 10 sp, hvis studenten ikke har dette fra før.

HBVs bachelorutdanning i jus er følgelig identisk med de tre første årene i studiemodellen for master i rettsvitenskap ved UiO. Dette er naturlig ut fra geografi og rekruttering. Arbeidsdelingen er rasjonell siden vi ikke kan konkurrere med UiO mht. størrelse, fagmiljø og forskning.

Høgskolen samarbeider med UiO og UiB om sensur av eksamensbesvarelser. Vitenskapelig ansatte ved Høgskolen sensurerer ved UiO og UiB, og vice versa. I lys av dette, og på bakgrunn av regelmessige studentevalueringer, ser vi at Høgskolen jevnt over holder et høyt faglig nivå, med gode tall både for gjennomføring, studiemiljø og eksamensresultater.

II. Høgskolens argumenter for å dele opp jusstudiene i en bachelor -og en mastergrad (3+2)

Etter vår oppfatning bør det innføres en oppdeling i bachelor- og masterprogram (3+2) ved samtlige norske høgskoler og universiteter som uteksaminerer bachelor- og masterkandidater i juss.

Nedenfor begrunner vi det synet.

1) Studentmobilitet

En 3+2 ordning samsvarer med normalordningen på de fleste andre studier, både nasjonalt og internasjonalt. En innføring av 3+2 vil legge til rette for økt studentmobilitet. Studenter som har tatt en bachelorgrad i jus i Norge bør kunne ta mastergraden ved et annet universitet, enten i Norge eller i utlandet.

2) Exit-mulighet – formell bachelorgrad i jus

Studentene vil få en mulighet til å hoppe av studiet etter 3 år og likevel få en grad. Studenter som ønsker å gå ut i jobb etter tre år vil ha en grad, og studenter som ønsker å studere videre vil ha opptaksmulighet til andre masterutdanninger basert på en bachelorgrad i jus. Slik studieløpene i dag er ved UiO, UiB, og UiT må studentene fullføre alle 5 årene i en integrert master i rettsvitenskap for å få en formell grad.

3) Entry-mulighet - Opptak til master i rettsvitenskap ut fra bachelorkarakterer i jus

En 3+2-ordning legger til rette for at karakterene fra bachelorstudiet kan danne grunnlag for opptak på de siste to årene av masterutdanningen ved et av de tre juridiske fakulteter med rett til å tildele graden master i rettsvitenskap. Dette uavhengig av hvor man har tatt bachelorgraden sin.

I dag er eneste mulighet for studenter som har bachelor i jus fra HBV å søke seg inn på master i rettsvitenskap ved universitetene via Samordna opptak. De tas opp på grunnlag av karakterer fra videregående skole. Hvilke karakter de har fra Bachelorutdanningen har altså ingen betydning. Studenter som ønsker å ta en master i jus må derfor ta opp igjen videregående fag, og mange bruker 1 – 2 år på det. Studenter som er svært motiverte for å studere jus må ta opp igjen fag som for eks. gym og geografi. Samfunnsøkonomisk sett fremstår dette som en lite rasjonell løsning.

4) Entry-mulighet - Opptak av de beste bachelorkandidatene i jus til master

Slik det er nå «vernes» de som har gode karakterer fra videregående, men dårlige karakterer i jus ved universitetene, mot å bli utkonkurrert av en bachelor-kandidat med gode jus-karakterer.

En E-kandidat fra UiO utkonkurrerer således studenter fra HBV som har fått A eller B i snitt.

Studenter som har tatt en bachelor i jus ved høyskoler og universiteter som ikke har rett til å uteksaminere masterkandidater, bør etter vår mening kunne konkurrere seg inn på lik linje med de som har gått de tre første årene på et av disse tre fakulteter. Med en slik ordning sørger man for at de beste juristene blir tatt opp på masterdelen. Ved at det er studentene med best resultater fra de tre første årene på jus som tas opp på masteren, uteksamineres presumptivt de beste juristene. Samfunnet er best tjent med det.

5) Entry-mulighet og fortrinnsrett for kandidater ved opptaksinstitusjonen

Det kan likevel være behov for en modell som sikrer at de institusjonene som tilbyr master i rettsvitenskap kan gi en viss fortrinnsrett til egne bachelorstudenter.

Man kan se for seg ulike varianter av en slik løsning. Her presenterer vi tre alternativer:

Den ene ytterligheten vil være at bachelorkandidater fra egen institusjon gis rettskrav på studie plasser ved masterutdanningen. I lys av at en 3+2-modell etablerer en exit-løsning for studentene, kan man påregne at det vil være et visst antall plasser som kan gjøres tilgjengelig for

studenter med bachelor fra andre institusjoner, og at disse søkerne da vil konkurrere på grunnlag av oppnådd karakter på jus-bacheloren.

En mer moderat løsning vil være at «egne» kandidater med en viss minimumskarakter får fortrinnsrett. Da vil det være flere tilgjengelige plasser å konkurrere om, noe som presumtivt vil gi et bedre kvalifisert studentkull samlet sett på masterutdanningene.

I den andre ytterkanten kan vi se for oss at det ikke eksisterer fortrinnsrett for institusjonens egne kandidater, og at alle bachelorkandidater i jus må konkurrere om de tilgjengelige masterplassene. Dette kan gi mindre forutsigbarhet for de studentene som er tatt opp ved de tre universitetene, men vil kunne virke som et incitament for alle til å jobbe mye med studiene de tre første årene. En merittbasert ordning der de beste studentene får mulighet til å bli master i rettsvitenskap vil være rettferdig, og premiere de mest motiverte. En merittbasert studieordning vil trolig også føre til at samfunnet får tilført flere dyktige jurister enn den nåværende, der for eksempel E-kandidater fra de tre fakultetene beskyttes mot konkurranse fra bachelor i jus-kandidater med A og B i snitt.

6) Karaktergjennomsnittskrav for opptak på masterstudiet

Det bør også vurderes om det skal settes et karaktergjennomsnittskrav på minimum C for å komme inn på et masterprogram ved et av de tre juridiske fakulteter. Dette for å understreke behovet for å legge et godt grunnlag i bachelorutdanningen, samt for å motivere studentene til ekstra arbeidsinnsats

7) Institusjonene kan selv bestemme opptakskrav og fortrinnsrett ved 3+2

Forutsatt at det etableres en 3+2-modell, som reelt sett gir bachelorkandidater tilgang på masterutdanning, basert på karakterene på bachelorgraden, kan det antakelig i stor utstrekning overlates til det enkelte lærested hva slags modell for opptakskrav og eventuelt fortrinnsrett de ønsker.

8) 3+2 muliggjør rasjonell arbeidsdeling mellom institusjonene

Entry/exit-muligheten som åpner seg ved en 3+2-modell er ikke bare gunstig for studentene, men vil også komme fagmiljøene til gode.

Institusjonene får anledning til å konsentrere sin innsats der de har best forutsetninger. En slik modell kan også legge til rette for rasjonell arbeidsdeling. De universitetene som tilbyr master i rettsvitenskap vil få mulighet til å undervise de aller beste studentene, uavhengig av hvor de ble tatt opp på grunnlag av vitnemål fra videregående opplæring. Dette vil igjen kunne skape dynamikk og vekst i eget fagmiljø, samt styrket rekruttering til PhD-programmer.

Høgskolene kan allerede i dag skilte med gode resultater både på gjennomføring, resultater og studenttilfredshet på sine jusutdanninger. På sikt kan man se for seg en tydeligere rolledeling knyttet til institusjonenes komparative fortrinn. Dette forutsetter en åpnere modell enn dagens integrerte utdanningsløp.

III. HBV ønsker at Kunnskapsdepartementet vurderer om det skal etableres en felles bachelor i jus-utdanning i Norge

HBV mener det er viktig at departementet tar et fastere grep rundt de ulike institusjonenes saksbehandling knyttet til organiseringen av jusutdanningen i Norge.

HBV mener at departementet bør vurdere om det skal innføres en felles bachelorgrad i jus i Norge, slik at de tre første årene ved Høgskolene som tilbyr en bachelor i jus-utdanning blir identiske med de tre første årene ved de juridiske fakulteter. Jusstudentene i Norge får da en felles faglig grunnmur, og den nødvendige og ønskede spesialisering vil kunne komme de to siste år, for de som vil bli master i rettsvitenskap.

Det er argumenter for og mot dette.

På den ene siden vil det kunne være en fordel at den enkelte institusjon selv får velge faglig profil og spesialisering, og får fleksibilitet til å tilpasse sin egen studieordning i større grad enn det en felles rammeplan vil åpne for.

På den andre siden ville en felles bachelorgrad i jus kunne sikre et rasjonelt og godt samarbeid mellom lærestedene. Dette for eksempel i form av utveksling av lærerkrefter, utarbeiding av like eksamensoppgaver, deling av sensurarbeid, samt koordinering av forskning og utdanning av forskere. Dette kan være samfunnsøkonomisk gunstig. Etter Høgskolens oppfatning vil dette også kunne skape mer robuste fagmiljøer. Samarbeid om studieordning og studieavvikling de tre første år vil kunne legge til rette for en større grad av samarbeid om forskning enn det den nåværende 5-årige integrerte modell åpner opp for. Samarbeid vil trolig avle mer samarbeid.

Som departementet åpner for, er det en mulig løsning at de tre fakulteter selv får rett til å bestemme om de vil innføre 3+2 eller å opprettholde dagens 5-årige integrerte master i rettsvitenskap.

Med denne valgfriheten kan man imidlertid gå glipp av nevnte samfunnsøkonomiske gevinster, og fagmiljøene vil kunne bli mindre robuste.

Høgskolen ser gjerne at Kunnskapsdepartementet tar en tydeligere rolle i koordineringen og videreutviklingen av jusutdanningene i Norge, og vi er mer enn gjerne med i den videre dialogen om dette.

IV. Oppsummering

Høgskolen mener at departementet bør vurdere om det skal legges bedre til rette for større grad av felleskap om struktur og faglig opplegg for jusstudiene i Norge. Dette taler for etablering av en felles ordning for de tre første år, og at hvert fakultet har valgfrihet mht. struktur og studieopplegg de to siste og mer spesialiserte studieår. Dette forutsetter at det etableres en 3+2 ordning.

I utredningen «Behovet for juridisk utdanning fram mot 2015» pekes det på at det vil være et stadig økende behov for jurister, og et større behov enn det dagens utdanningskapasitet vil kunne dekke.

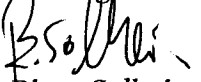
I tillegg til at det til enhver tid må eksistere et riktig antall studieplasser, er det også viktig å se på struktur og muligheter for mobilitet, for å få utnyttet dagens potensiale maksimalt.

Høgskolen har i dag mange motiverte og dyktige studenter som ikke kommer seg videre i systemet på grunn av uhensiktsmessige og lite koordinerte studieløp, alternativt kommer de seg videre etter å ha brukt lang tid på å forbedre karakterer fra videregående skole. Vi mener at det må legges til rette for

at de beste studentene med bachelor i jus fra HBV får en mulighet til å bli mastere i rettsvitenskap, uavhengig av om fakultetene bestemmer seg for å opprettholde dagens 5-årige integrerte master, eller om de velger å innføre en 3+2-ordning.

Jo større grad av felleskap om struktur og faglig opplegg for studiene, jo bedre vil samfunnet være i stand til å ta ut gevinster i form av at motiverte studenter gjennomfører en jusutdanning på normert tid og med gode resultater. Høgskolen mener at en 3+2 ordning vil være den beste modellen for å kunne nå dette målet.

Med hilsen
for Høgskolen i Buskerud og Vestfold

Bjørn Solheim
Instituttleder

Anne Bang Lyngdal
Førstelektor

Kopi til: Ledelsen v/Kai Terje Mjøsund, Ledelsen v/Jens Petter Aasen